

A decorative illustration on the left side of the page. It features a crown at the top, with a shield below it. The shield is supported by two birds, possibly eagles or phoenixes, with their wings spread. The shield has vertical stripes. Above the shield, there are several flowers, including what looks like a carnation and a rose. The word 'Catalunya' is written in a large, ornate, blackletter font across the top, and 'Artística' is written in a similar font below it.

Catalunya Artística

REGALOS del present número:

Ultim folletí y cobertas de la pessa cómica

L'ARGENT VIU

(J. CAMPDERRÓS).

Desé de la interessant novela ilustrada

LA "MIONETTE"

(EUGENI MULLER, traducció de BORI Y FONTESTÀ).

Núm. 44.

15 céntims.

ANY II.

BARCELONA, 11 ABRIL 1901.

NÚM. 44.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

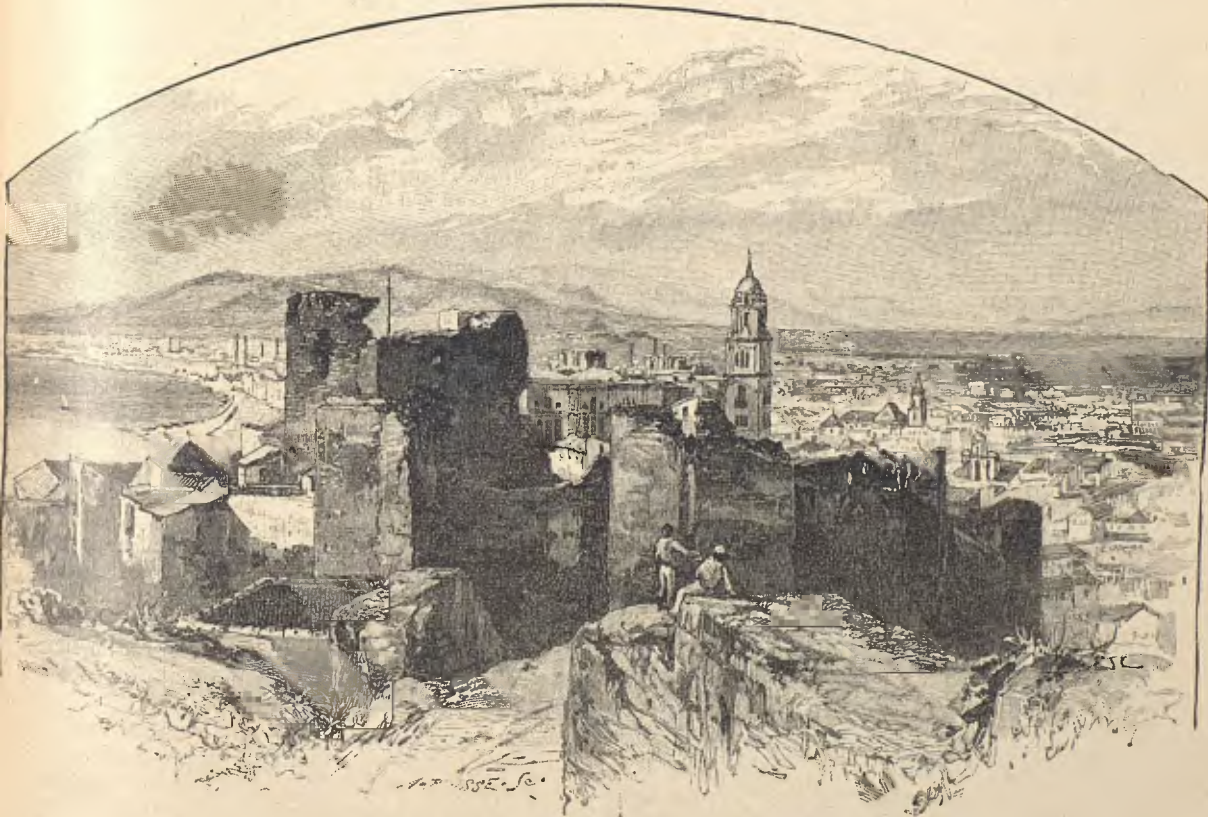
Raurich, 20, principal.

NÚMERO CORRENT. 15 CÉNTIMS.
» ATRASSAT. 20 »

Director: J. Ayné Rabell.

Administrador: Bartomeu Lloró.

VIATJANT PER ESPANYA

MÁLAGA VISTA DESDE'L ALCASSABA

Per mi la Bíblia està equivocada. Sigui culpa d'una mala interpretació cuan varen traduhirla, sigui una errada d'imprenta que ningú s'ha cuydat d'esmenar desde que fou impresa per primera vegada, lo cert es, que aquell passatge de la serp y la poma no està bé.

Ni la serp va anar á xiular las orellas d'Eva, ni Adam va mossegar la poma perque fos un calsassas. Tot aixó son falornias que fan veure'ls homes per treures la culpa de sobre. Lo cert del cas, es lo qu'ara'ls hi contaré, si m'escoltan.

Un dia, ó més ben dit, una tarde, Adam y Eva s'estavan estirats á sota unas alsinas, fent mitjdiada prop d'allí ahont s'alsava majestuós l'arbre prohibit, ab las sevas pomas d'or, lluhentas com els poms d'escala de una casa bona. Feya un sol qu'estabornia las pedras, y'ls dos dormilegas, atuhits per la calor, roncavan ab la tranquil·litat de qui no ha de pensar ab el lloguer del pis, ni ab el compte del sastre.

Tot d'una, Eva, que tenia'l son lleuger, va despertarse: era qu'havia sentit el fregadis de la serp, que vora d'ella, s'escorria mandrosament per sobre l'herba. Vostés potser imaginarán que va posarse á xisclar. Res d'aixó; en aquell temps encara no s'havian inventat els atachs de nervis. Va assurens tranquilament, se fregá'ls ulls per treures la borniassa y aná contemplant com la bestiola feya son cami, tot descriguent esses ab el cos.

Y vet'aquí que la serp va anarsen xano xano cap al arbre de las pomas d'or; se cargolá á n'el tronch, pujá per las branques y comensá á menjar d'aquella fruyta tan llampanta, ab gran esverament de la pobreta Eva, que no podia creure ab aytal atreviment.

—Adam! Adam! despértat.

—¿Que passa?—feu aquest tot estirantse.

—Mira; la serp se menja las pomas d'or.

—Que dius, borrranga!

Adam saltá dret, com si l'hagués picat una vespa; correu cap á la pomera brandant un plansó de roure que tenia per bastó; feu fugir á la serp, y cuan la tingué ben lluny, ell y Eva s'hi varen fer ab tan daler á menjar pomas, que potser s'haurian empassat pomera y tot, si uns angelets que jugavan á baldufa per allí á la vora, no haguessin anat al cel á contarho.

Y velshi aquí esplicat com Adam y Eva se varen menjar las pomas d'or, perque no se las menjés un altre.

Qu'es lo que passa á Catalunya ab tota classe de fruyta; ab aixó som ben bé fills d'Adam y portém á sobre el pecat original. L'arbre de la Ciencia no'ns fa denteta; però si veyém qu'algu ne recull el fruyt, desseguit la boca se'ns ompla de salivera y fem el dimoni hu per destorbarlo.

No recordo qui fou que digué que á la nostra terra teniam un gran nivellador, l'enveja: fos qui fos, coneixia ben bé la dominant del nostre caràcter y digué una gran veritat. A n'aquí'ns treuriam un ull, mentres el vehi's quedés cego. Y aquesta mala passió mata totas las aspiracions, totas las iniciativas, ofega las obras més enlayradas tan bon punt neixen, y fa gastar las forsas dels nostres homes de valúa, en lluytas mesquinas sense profit per ningú.

L'ideal, per molts catalans, seria l'igualtat, l'uniformitat més absoluta; de cuartos y de saber, de talent y d'energias. Desgraciat del home que, passant de la mida ordinaria, no mira d'aronsarse fins al nivell comú; desseguida's forma un grop amenassador al seu entorn y un tránquil de veus indignadas se desfá contra l'imprudent.

—Qui es aquest orgullós qu'aixeca'l cap per demunt de nostras espatllas? Fora! Portéu l'arrasador y que's torni á restablir el nivell inviolable.—Y l'amenassan ab els punys closos y'l mossegan á las camas perque s'arronsi y mil mans esmolan en l'ombra dalls y coltells, per escapsá'l cap subversiu, que ha gosat per un moment sobressortir del altres.

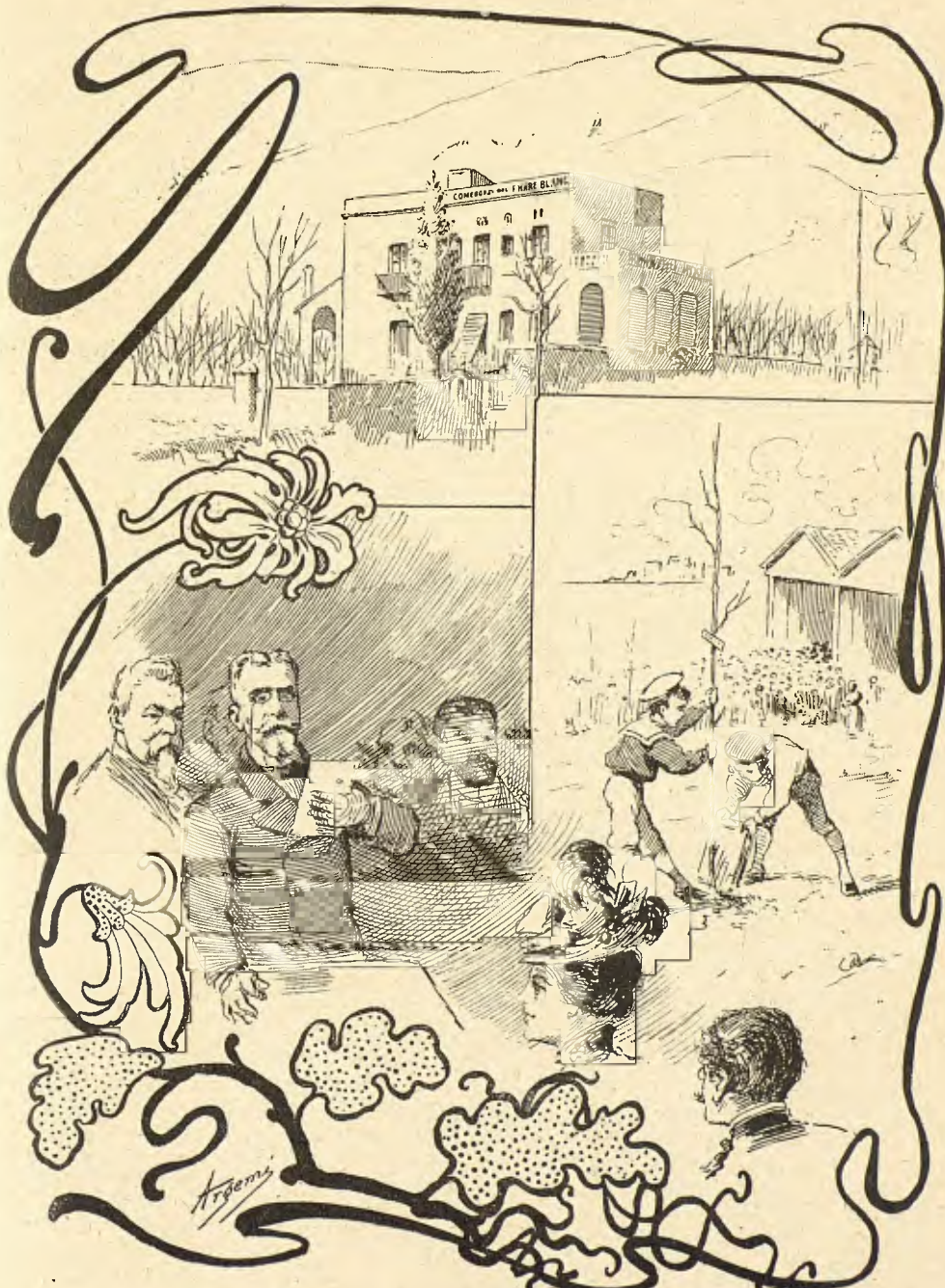
Quina pena fan aquestas miserias! Cóm s'enristeix l'ànima qu'estima verament á Catalunya, contemplant com se tira per terra lo poch bó que tenim! Som petits, y en comptes d'enlayrar als homes que poden fernos grans en el món de l'esperit, sols se mira d'enfonzarlos y férlos-hi la trabeta. Sembla estrany que certs periódichs no compreguin qu'aixó de clavar garrotadas de cego á tot lo que sobressurt, sols serveix per fer mal á la causa que pretenen defensar.

Darrerament, un d'aqueixos periódichs que sempre están ab el bastó enlayre, las emprén contra l'Enrich Borrás per la seva direcció del *Jesús de Nazareth*.

Y pregunto: ¿es de bona fe tota aquella andanada? Me'n fa dubtar lo véurer que's fa responsable al actor de lo qu'es efecte de las malas condicions del escenari, y, sobre tot, lo tenir en compte qu'hem de suposar en l'articulista el suficient criteri per separar lo qu'es culpa de l'un ó de lo altre.

Está clar qu'en el Tivoli el *Jesús* pert la *vaguetat poemática* de que parla'l crítich aludit, com no podia menos d'ésser, donada la poca fondaria del escenari, lo que fa que las figuras tinguin qu'estar sempre prop de la bateria. Per la mateixa rahó, las masses no poden móures ab el desembrás necessari y'ls grupos resultan confosos, enganxats ab la decoració. Però d'aixó no cal culpאר al director d'escena. Es com si

LA TERCERA « FESTA DEL ARBRE » A BARCELONA
 Apuntes per Argemí).

Terrenos del « Frare Blanch » hont tingué lloch la Festa. — Els nens escolars plantant els arbres.
 El senyor Puig y Valls (D. Rafel), organizador de la Festa, llegint el discurs.

algú retallés el marge d'una estampa y fes cárrechs al grabador perque no fa l'efecte.

En quant á la composició de la figura de *Jesús* per en Borrás, ens sembla encertadíssima, y que'ns perdonin. Com á plástica es inmillorable, y per lo que toca á lo demés, ja sab tothóm qu'aquesta mena de personatjes, com menos se'ls fa parlar, més gran es l'efecte, y en l'obra de que's tracta, no es la sobrietat lo que hi domina.

Y una pregunta per acabar: ¿ab quins propòsits se fan aquestas campanyas? ¿Que's tracta d'enlayrar, una vegada hagin conseguit tirar per terra lo qu'avuy s'aixeca per sobre las mitjanias envejasas?

JOSEPH PIULA.

L'Alarb y son cavall.

(DE LAMARTINE.)

Un Alarb y sa tribu atacaren en el desert á la caravana de Damás; la victoria fou completa, y ja n'estaban carregant el rich boti, cuan els cavallers del *pachá* d'Acre, que anaven en busca de la caravana, acometeren d'improvis als alarbs victoriosos, mataren un gran nombre d'ells, fent presoners als altres, quins, lligats ab fortas cordas, foren conduhits cap á Acre pera presentarlos al *pachá*. Abon-el-Marsch—qu'era'l nom del Alarb—havia rebut una bala en un bras durant el combat; com sa ferida no era mortal, els turchs l'agegueren demunt d'un camell, y haventse apoderat del cavall, se l'emportaren ab el cavaller. El vespre del dia en que havian d'entrar á Acre, acamparen ab els presoners en las montanyas de Jaffá; l'Alarb, ferit, tenia lligadas juntas sas camas ab una forta co-

rretja de cuyro, y geya demunt de l'herba, prop de la tenda ahont descansavan els turchs. Durant la nit, desvetllat pe'l dolor de sa ferida, sentia renillar el seu cavall per entre mitj dels altres, qu'estavan trabats, pe'l voltant de las tendas de campanya, com es l'us dels orientals: reconegué sos renills, y no poguent resistir al desitj de parlar una volta més ab el company de sa vida, s'arrastrá penosament ab l'ajuda de sas mans y genolls, y arrivant fins aprop de son corcer, va dirli: «Pobre amich, ¿qué farás entremitj dels turchs? Serás tancat sota la volta d'un *Kan* ab els cavalls d'un *aga* ó d'un *pachá*; las donas y'ls nens no't portarán més la llet de camell, ni allargarán llur mà pera donarte l'ordi ó'l *doura*; no correrás més, lliure pe'l desert, com el vent d'Egipte; no tocarán més ton pit las ayguas del Jordá, que donan brill al teu pel tan blanch com l'escuma; que al menys, si jo soch esclau, sias tu lliure! Corra, ves, torna á la tenda que tu coneixes; ves á dir á ma dona qu'Abon-el-Marsch no tornarà més, y passa'l teu cap entre las telas de la tenda pera llepar la má dels meus fillets.» Parlant aixis, Abon-el-Marsch havia segat ab sas dents la corda de pel de cabra que subjectava'l corcer y l'animal restava lliure; mes veyent al seu amo lligat y ferit al seus peus, el fidel y intelligent cavall compregué ab son instint lo que cap llengua haguera pogut explicarli; baixá'l cap, ensumá al seu amo, y agafantlo ab sas dents pe'l cinturó de cuyro que portava al voltant del cos, partí á galop y se'l emportá cap al campament de sa tribu. En arrivanthi deixá al seu amo demunt la sorra, als peus de sa dona y de sos fills... El fidel corcer expirá de cansanci. Tota la tribu l'ha plorat, els poetas l'han cantat y son nom está constantment en la boca dels Alarbs de Jericó.

PERE PRAT J.

Las aurenetas.

(POESIETA ALEMANYA, DE *Sturm*.)

L'aureneta més petita
arriva tart cad'estiu:
—Busquéume una teuladeta,
germanas, per' ferhi niu.—
Sas germanetas la voltan
y li diuhen tot piulant:
—Allá tens una barraca;
un palau aquí devant. —
La més velleta'l béch obra:
—Un concell donarte vull;
per' fer niu el palau deixa
y la barraqueta escull:
dessota la barbacana
del teulat, pénjahi ton niu;
que'l pagés será ton ángel
de la guarda, tot l'estiu.

J. BARBANY.

Ni mes, ni menos

(SONET.)

¡Oh, vosaltres *Quixots* d'aquesta Espanya
decadent, que teniu sols per ensenya
l'oïlla del Pressupost! Com no vos renya
ningú, vaig á cantarvos jo la canya.

Combatre com ho feu, ab tanta sanya
als catalans, posant cara ferrenya,
demostra que'l dogal voleu estrenye
al poble que pe'ls furs, temps ha s'afanya.

Nosaltres no volém que la *cigonya*
se'ns pinti, ni volém aquesta *tinya*
qu'envia'l centralisme sens vergonya,
perque vilment esplotin nostra *vinya*.
Nosaltres sols volém que la *Gardunya*,
s'ompleni d'enemichs de Catalunya.

LLUÍS G. SALVADOR.

Desde Portugal.

(DE NOSTRE CORRESPONSAL LITERARI.)

Treball excessiu portaria dir quelcòm de cada concert dels sis realisats al Real de S. Carlos, baix la direcció del mestre Goula. El quint, fou, sens dubte, el millor dels millors; per lo tant, serveixi de mostra aquest y's jutji lo que serán las brillants *matinèes* qu'enclouhen festas musicals d'un tan marcat valor artistich.

Avans de tot, quatre paraulas sobre l'afició dels portuguesos als concerts.

Desgraciadament l'Espanya poch ne posseheix de centros ahont la bona música té fervorosos adeptes.

Perdonin mos llegidors si interrompeixo la relació que m'havia proposat fer dels concerts del S. Carlos y permétintme que continuhi la *Crònica* d'avuy referintlos una nota simpática en entussiasme, demanantlos un crit d'admiració y un prech, ensemps, per aquets héroes d'una nova *Ilyada*, quina desventura es sentida pe'l món enter y es ben compresa pe'ls catalans, que en altres temps saberen ser héroes, també,

y millors que'ls altres pobles recordan las glorias passadas, fan memoria de sa perduda llibertat y veuhen en els oprimits de l'Àfrica del Mitjdia, sos germans de desgracia, ni deshonrats, ni vensuts, que no es deshonra morir, cuan mor la patria.

Ara acaban de desembarcar del *Benguella*, y sento'ls crits del poble que'ls aclama. Jo vaig ab ells, que no'ls falti, al menys, el crit y'l plany d'un fill d'una rassa, sinó perduda, adormida.

**

El general Pienaar defensava la ciutat de Komati-Poort, sitiada pe'ls inglesos. Manava 300 homes á quin més valent. La ciutat està propera á la ratlla portuguesa de Mosambique; tant es aixis que un pont atravesca la frontera meytat per meytat. Komati-Poort, tenint tan braus defensors, era inexpugnable; sols podia arrivars'hi pe'l pont, empró l'entrada d'aquest estava en territori portugués, en territori *neutre*, essent impossible franquejarla, per rahó internacional y de dret.

Desconfiant, en Pienaar, qu'algún dia, de-

LA « MODELO » S'ENTRETÉ. (Cuadro de Redingfield).

vant las exigencias d'Inglatera, sucumbissen els portuguesos, determiná destruhirlo y aixis quedar descansat del tot. ¡En bon'hora ho havés fet!

Sapiguda tal determinació pe'l Gobernador de Mosambique, aquest li pregá que desistís tenint en compte'ls perjudicis que sa destrucció reportaria, no sols á Portugal, sinó també al propi Transvaal, puig que quedavan destruïdas las úniques comunicacions entre aquella República y la Colonia del Cap y'l Natal, á més de quedar perjudicadas las relacions comercials entre'ls dos pahissos, y ja que las lleys de la *neutralitat* impedian tot accés, á aquella banda, per part dels inglesos. Llavors, y aconsellat per en Krüger, accedi á la demanda del governador, conservant el pont y creyentse, baix la paraula del portugués, á cobert de tot engany...

Pochs dias després era sorprés per en Buller, que, malgrat las lleys y'l dret, atravessava'l pont de Komati-Poort, ab avinensa de las autoritats portuguesas, no quedantli altre remey qu'internarse, ab sa gent, en territori de Portugal per *escapar* de sos enemichs.

Aquets son els valents qu'avuy el Govern y'l poble aclaman; no es prou el seu dol, que encara per escarni tenen de rébrer flors dels que'ls van vèndrer...

*
* *

El general Pienaar es un galán home d'uns 40 anys, d'aspecte enérgich, d'ulls petits y vius, d'un blau intens. Ha vingut ab sa família. La seva senyora porta escrits en sa cara'ls sofriments passats. Dels seus fills, quatre son joves, el més gran de 20 anys, el més petit de 14; tots lluytaren al costat de son pare contra l'invasor; l'altre es una nena rossa, molt rossa, de tan varonil aspecte, que'm sembla que sas blancoyas mans s'ennegriren, també, ab el fum de la pólvora.

Comandants, oficials y soldats, son *boers* auténtichs, ab las sevas llargas barbas, las famosas barbas que acostumém á veure en els gravats de las ilustracions extrangeras, ab polaynas fins als genolls y barret d'amplas alas, la del costat dret ficsa á la copa ab una roseta dels colors del Transvaal y del Orange, disciplinats, tristos, fent sa via camí del Calvari de sa Patria..

IGNACI DE L. RIBERA ROVIRA.

Lisboa, Abril de 1901.

La Palma.

CUADRET

Dintre una cambra mitj enfosquida,
plora una mare sense consol;
son fillet tendre perdent la vida
¡pobret! gemega dintre'l bressol.

Fa tres setmanas, la malaltia
va avassallantlo, poquet á poch:
sos ulls s'apagan més cada dia;
el seu front d'àngel crema com foch.

—

Sempre está inmóvil, y entre'ls seus brassos,
febrós subjecta l'infant mimat
l'hermosa palma plena de llassos
que la padrina li ha regalat.

—

—«Durém la palma» li diu sa mare,
si bo ja't trobas, á benehir».—
Després li besa sa groga cara
y'l nin mirantla llensa un sospir.

—

La poncelleta qu'ab goig esclata,
no podrá véurer ja més el sol.
La lluna brilla; sos raigs de plata
pe'ls vidres entran fins al bressol.

Las aus refilan tendre cantada;
el sol s'aixeca fora'l carrer,
movent gatsara va la maynada
que porta palmas, rams de llorer...

—

Per entre'ls grupos rublerts de vida,
passa l'enterro d'aquell infant...
Dintre una cambra mitj enfosquida
sa pobre mare segueix plorant.

—

Cuatro nins portan á pes de brassos
la blanca caixa; demunt hi vá,
aquella palma plena de llassos
que la padrina li regalá.

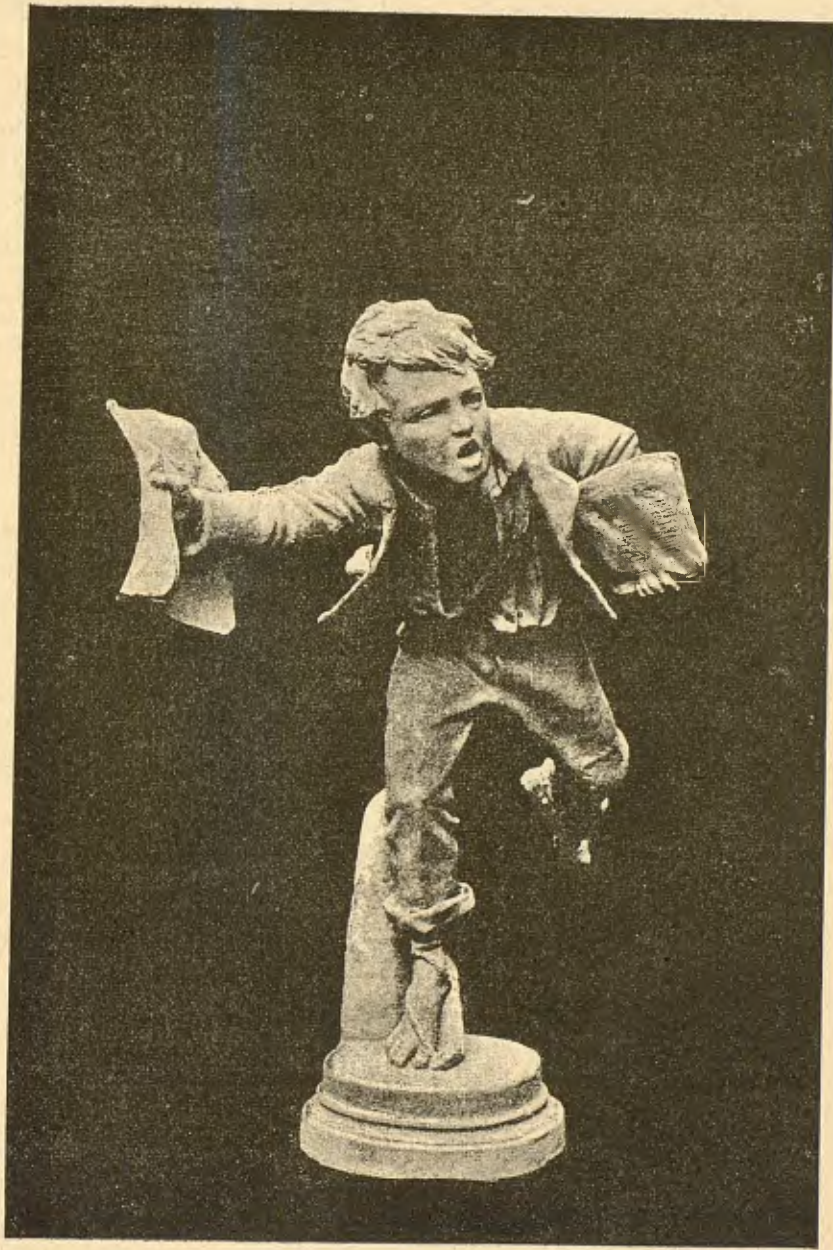
SEBASTIÁ BORDAS.

Abril

Tot ha mitj-rigut. Els arbres se fecondan y de llurs besos en neixen las flors. Y las flors exhalan llurs perfums y el vent se'ls endú com si volgués portarlos més enllá dels estels. Y els estels mitj-riuhen, y bressolantse en el cel vetllan el repós de las flors... Els aucells entonan la cansó de la primavera, d'una primavera possitissa com totas, perque las flors ab llurs perfums y moviments trenca la calma de lo sempitern, de l'inanimat hivern que á tot arreu impera, del hivern qu'amortigantse deixa pas á las flors y als aucells perque segueixin el camí de la vida.

Y el cel, blavosament indefinit deixa veure un Sol plé de porpra immaculada. Las montanyas somriuhen moradencas al bes del Sol que las estima, y el riu canta la cansó de la esperansa, puig retrata'l Sol massa blanch, y espera

ESCUPTURA CATALANA — EL VENEDOR DE DIARIS, per Josep Campeny.

véurel de foch y portar sa imatge grabada en el seu fons, per fruir en las vetllas del estiu del seu recort, ja que no pot retenirlo en sas entranyas... Y els arbres, mitj florits, brandan acompassats y comensan á entonar la cansó de la vida, una cansó ignota qu'inculcan als espays y á la terra, una cansó que fá bullir en las entranyas de las planurias y dels monts, els germens sagrats d'una munió de sers que florirán sobre la terra.

Y la plana comensa á encatífarse de flors y's corona de fullas verdejants que farán de coixi ombrivol en el tálam de la Natura. Els cels somriuhen y la plana recull llurs riallas. Y las ensenya á las flors que tremolan d'alegria. Las flors brotan de la terra y las estrellas del cel. Y las estrellas y las flors se besan silenciosament ab uns besos indefinits y suaus, las unas ab llurs perfums, las otras ab llurs resplandentas llums, qu'aguaytan la flor desitjada com els ulls del amant qu'ovira la púdica verge dels seus insomnis, allá, al lluny, molt lluny, hont no més pot besarla ab l'ànima... Y las flors y las fullas s'abracen fraternalment, s'uneixen castament y ab un somriu pur y benévol, com si volguesen ensenyar á'n els humans á estimarse. Y ab sos besos distreuhen als aucells, que al sortir el Sol emprenen la volada y ab llurs cansons apar que volen ensenyarho tot als homes. Per qué ells son els cantayres de la pau.

Y la bramadora mar ha endolcit sa cansó fúnebre. Porta recorts del lluny, però ab una esperansa florescent s'han desvanecut sos desvaris. Cada grà d'arena conta un per un el seu recort y á cada estiu que vé, somia en tornarse perla. Però al fons, al fons del mar, hi veu la clara magnanimitat del aygua y somriu de la seva sort. Al vent que l'ha portat allá, el beneheix; cuan era entre'ls homes ho veyá tot un abim; ara qu'es en el mar, ho veu tot un cel. No's cambiaria per la flor que brota; las flors moren, y el gra d'arena, s'hi passeja eternament entre las ayguas...

Tot renaix, tot porta Vida; desde'l Sol, qu'es el que primer la canta, fins al home que la detesta. El Sol, com un deu, ens beneheix á tots y l'home no'n fá cas. Apar, que cansat el Sol dels homes, després d'havels criat y dalshi vida, al ovirar son desdeny, va plorar, va plorar forsa, y va criar las flors perque li dessin l'exemple, va criar els aucells perque d'ells aprenguessin las cansons, però aixó no l'ha aconsolat; el Sol envia llurs plors sobre la terra, llurs plors que fan néixer las flors y las fullas, que son las que's mereixen el regne terrenal... Per xó las flors son alegria, perque son las fillas del Sol, del Sol que sempre riu, cuan el veyém, d'aquest Sol que cuan s'amaga, llensa'ls plors del desconsolat, que son els plors que més duran.

A. MASERAS.

La conferencia que doná en Gual en la «Popular Regionalista» resultá un acte imponent á tot serho. Ple de gom á gom el local donaba á comprendre l'escullida concurrència que l'art veritable

té admiradors encara que's desvetllan acudint á escoltar la paraula santa de llurs sacerdots. Nostre aplauso més coral á la «Popular», perque tant rebé enlayra l'ensenya sacrosanta de Patria y d'Art.

Se'ns diu que durant el vinent mes de Maig treballará á Novedats una *troupe* d'opereta francesa, cuan deixi d'actuarhi la companyia d'en Borrás.

La «Societat Filarmónica» está organisant pe'l divendres día 19 d'aquest mes, un gran concert extraordinari ab el concurs del notable pianista francés Mr. Raul Pugno. La orquesta la dirigirá el mestre Crickboom, que tant éxit ha obtingut en la *tournee* que ha fet per Fransa, Italia y Bèlgica.

La notable soprano dramática senyoreta Andreuha Avelina Carrera el conegut tenor Viñas y l'aplaudit baix Vidal, estrenarán en el teatro Principal de Valencia las óperas espanyolas del mestre Giner, *Morel y Sagunto*.

Desitjém als volguts artistas catalans un bon acert y écsit gros.

BARCELONA

LICEU.

Diumenge á la nit va inaugurar la temporada la companyia italiana de declamació de la senyora Virginia Reiter, ja coneguda del públich barceloní per haver treballat en el teatro Principal cuan vingué ab la companyia Emmanuel.

L'obra que serví á la senyora Reiter de debut, ens es ben coneguda; no's tractava donchs de anar á jujar *Madame Sans-Gene (La Corte de Napoleón)* sinó de apreciar el treball de l'artista italiana. Y en bona vritat hi notarem condicions fermas verament artísticas, d'aquellas que acreditan de cap de colla en el teatro.

No obstant ens reservém parlarne ab més extensió, no solsament de la senyora Reiter, si que també de las parts principals de la companyia, fins á poguer jutjarlas en obras de més forsa y de més difícil interpretació.

ROMANA.

El teatro catalá porta vida lánguida. Ab un repertori no agradable per una part de públich aymant de lo verament literari, passa'l temps fins á esperar algún estreno que segurament treurá'l regust de certs menjars forts y greixosos.

Ara com ara, hi há en ensaig la comedia de l'Ernest Soller, *Llicencia closa*, y segóns se ns ha dit se conta ab un nou drama de l'Iglesias que's titula *La gabia d'or*.

NOVEDATS.

Hi há tornat la companyia catalana de l'Enrich Borrás, en quin teatro ha prosseguit las representacions de la tragedia sacra *Jesús de Nazareth*.

Y res més de nou per ara.

TÍVOLI.

Ab bon peu ha comensat la temporada de primavera la companyia valenciana castellana que dirigeixen els senyors Talavera y Valls. La sarsueleta *Les barraques* que l'any passat ens feren conèixer, ha obtingut gayrebé el mateix écsit d'alahoras.

Ahir degué estrenarse la producció cómic-h lírica valenciana *La senserrá*. Ja en parlarém.

MATARÓ

Diurne s'inaugurá la temporada de Pascua, continuant la mateixa companyia en el teatro Euterpe, aumentada ab la primera actriu senyora Amparo Guillém y el galán senyor Rivelles. L'obra de debut fou *La duda*, en la que la senyora Guillém ens demostrá qu'és una verdadera artista. Va agradar molt y rebé entusiastas aplausos, com aixís mateix las senyoretas Martínez Perlá, Martínez (M.), Martínez de Comes y els senyors García, Leonardo, Rivelles y Alfonso.—En el Ateneu de la classe obrera el día avans s'hi havia representat per la propia companyia *Doña Perfecta* y *Los Hugonotes*, obtinguent las dugas obras bon despenyo. Però avans d'acabar hem d'advertir al senyor Alfonso que per fer riure á un públich no hi ha necessitat de recórrer á carrinclonerías y pallassadas.—*El Corresponsal*.

FIGUERAS

Molt digna d'elogi es la campanya qu'en aquesta ciutat está fent la companyia Pigrau-Fages. Després de l'estreno de l'*Electra* que valgué una munió d'aplaudiments á tots els actors, han donat *L'Enemich del poble*, *La loca de la casa*, *La Dolores*, *Hugonotes* y darrerament *El Loco-Dios*, ab un écsit colossal.

En totas ellas s'han distingit extraordinariament la senyora Tarés y'l senyor Fages y molt especialment el senyor Pigrau, quinas dots com actor y director no hem d'enaltir, perquè tothóm sab lo molt altas qu'están.—*El Corresponsal*.

Societats Recreativas

El diurne de Pascua á la nit, en la lluhida societat «Berenguer» s'hi doná la funció d'inauguració de la temporada de primavera, posantse en escena la comedia d'en Baró *Lo joch dels disbarats* y la sarsueleta catalana *Un pobre diable*, en quina execució hi prengueren part, ademés del director d'escena don Manel Gatell, la Srta. Fuster, la Sra. Tormo y els aficionats Srs. Massana, Ubeda, Fontanals, Grau, Baldevey y Altimira.

Els aplausos no s'escatimaren á tots els intérpretes.

El dissapte día 20 d'aquest mes tindrà lloch en el teatro Olimpo una funció extraordinaria á benefici del aplaudit pianista don Ramón Bartomeu (fill) ab un programa escullidíssim.

Se posará en escena la xamosa comedia de don Albert Llanas *Don Gonzalo ó l'orgull del gech*, per la companyia del «Ateneu Marqués de la Mina», baix la direcció de don Vicens Ibañez. Seguirá l'aria del tercer acte de l'ópera

Mar'a pe'l tenor senyor Queraltó y la romansa de *Hernani* pe'l baix senyor Massana, acompanyadas al piano pe'l mestre don Juliá Viñas. Se representará la sarsueleta *El lucero del alba*, concertada pe'l professor don Jesús Ponseti y en la que pendrá part la primera actriu senyoreta Lostaló. baix la inteligent dirceció del senyor Oromí d'Arus. En obsequi al beneficiat las aplaudidas germanas senyoretas Cantieri, executarán alguns números de cant, violí y piano y las societats corals *Barcino* y *Marqués de la Mina* interpretarán inspiradas composicions del mestre senyor Bartumeus (pare), secundadas per l'acreditada orquesta-banda *La lira barcelonesa*. Hi haurá un ball corejat baix la direcció del beneficiat.

Numerosa y escullida fou la concurrencia que assistí á la funció celebrada dilhuns en el saló-teatro de la floreixent societat «Lo rat-penat». Las obras que's posaren en escena foren las sarsueletas en un acte *Los zangolotinos*, *Los baturreos* y *Agradar es el propósito*, distingintse molt els intérpretes senyors Martí Zabal, Guixante, Claramunt y el director del cuadro dramátich, senyor Mora.

Animadíssimas varen veurers la sessió literari musical y vetllada humorística que tingueren lloch respectivament en el «Círcol Democrátich Nacional» del districte octau, durant la tarde y la nit del diurne. La part literaria estigué confiada als senyors Llauradó, Sisterna, Trías, Juanola, Rodríguez y Coma, que recitaren y llegiren bonicas composicions y útimament, la simpática nena Montserrat Coma, junt ab el seu pare, desempenyá una escena cómica que, á prech de la triada concurrencia tingué que repetir-se. En la part musical s'hi distingiren la soprano senyoreta Moll y els senyors Murcia, Más y Pierna acompanyats al piano pe'ls senyors Amat, Juanola, Sales, Coma, els nens Soler y Rovira y en el violí pe'l senyor Escolá.

La xamosa nena Montserrat Coma va ser l'admiració dels assistents essent obsequiada ab un artístich ram de flors. Y després hi hagué ball á cárrech del xistós poeta-músich senyor Coma.

El diurne vinent día 14 tindrà lloch en el Círcol recreatiu «El Barquillero», una funció composta de las obras *Juan José*, *Ditxosos invents* y *Un viuado que no escarmenta*, aquestas dugas de don Isidro Ballester. La funció será á benefici del autor y del senyor Navarro, y en la interpretació dels papers hi pendrán part las senyoretas Guillém y Clemencia, y els senyors Obis, Barberán, Ibañez y els beneficiats.

La companyia de la societat «La Sembrá» ha donat durant la passada Cuaresma en el Teatro Principal de Vilanova y Geltrú, un número de funcions cómic-h líricas catalanas que han deixat satisfets als concurrents á dit teatro. La estudiosa y simpática actriu de sarsuela y vers donya Francisca Lostaló, ha fet el gasto de la temporada recullint molts aplausos y simpatías. Els joves senyors Bley, Ventosa, Martí, Sardá, Brugués, Ill y altres, desitjosos d'enaltir el teatro regional, han treballat ab molta conciencia, d mostrant alguns ser quelcóm més que senzills aficionats. Es probable que tinguém la duxa de aplaudirlos á tots novament.

Avant y torsa de voluntat.

En la lluhida societat «Foment Galvany» representaren el diurne prop-passat las sarsueletas en un acte *Los zangolotinos*, *El senyor Joaquin* y *El Barquillero*, estrenantse tres magnificas decoracions pintadas expressament pe'l distingit artista don Isidro Roselló.

En quant á la execució, los que més se distingiren foren els senyors Mariages, Puig, Basora y Rius y la senyoreta Bonin, essent molt aplaudits pe'l numerós y escullit públich qu'omplía'l teatro de gom á goin.

En el teatro de la societat «El Eclipse» se posaren en escena, baix la direcció del distingit aficionat senyor Valle, la sarsueleta *Dom* y la pessa *Lo ninot de mallas*, en quin despenyo hi prengueren part els senyors Valle, Vidal y Badia y las senyoretas García y Boule, essent aplaudits tots. La concurrència numerosa.

En la societat «Manon» la vetlla del día de Pascua donaren una representació del aplaudit drama catalá *Lo Más perdut*, que fou molt del agrado de la concurrència, distingintse, además del director senyor Ventura, els senyors Roca, Soro, Casas, Monreal, Pérez, Plá, Sauri y la senyoreta Martí.

En el «Centro del Fomento» s representaren el diumenge passat, devant de una concurrència molt numerosa, las bonicas comedias catalanas en un acte *Cura de moro* y *Als peus de vosté*, ab quina execució s guanyaren merescuts aplaudiments tots els artistes que hi prengueren part.

La nit del diumenge últim en la simpática societat «La Constancia», varen cantarshi las sarsueletas *Tío... yo no he sido*, *Los corridos* y *Los embusteros*.

Pera'l próxim diumenge tenen anunciat el drama catalá de Lasarte y Pitarra *La Creu de la Masia*.

El dilluns día 8, en la societat «Bretón» s'hi representá, baix l'acertada direcció del senyor Rebull, el drama de Feliu y Codina *La Dolores*, que obtingué bon despenyo per part de tots els actors del cuadro dramátich. El públich numerós y escullit.

Lluhidíssima resultá la vetllada de propaganda que's celebrá'l diumenge passat en la sala de la Agrupació catalanista de Sans «Els Segadors». El programa's componia de part literaria que sigué molt interessant, puig hi prengueren part els senyors Mallofré, Roca, Folch y Capdevila y altres; llegiren poesias els senyors Mercader y Vives, Pujol, Castellá, Vives Borrell, Nogueras y Oller, guanyantse tots ells forts y merescuts aplausos.

La concurrència, qu'era tan distingida com numerosa sortí verament satisfeta de la aprofitada vetllada, cantantse *Els Segadors* á la sortida.

UNA PARELLA DEL ANY 30

¿No'ls varen veurer en la tarde del Dijous Sant lluhint encara la robeta de nuvis?
¡O tempora o mores!...

Celebració de nostre Certamen.

Com ja haviam anunciat nosaltres y tota la premsa de Barcelona, diumenge á la tarde efectuarem l'acte solemne de la distribució de premis als autors llorejats en nostre primer Certamen Literari-Musical.

Al punt de las tres s'obriren las portas del histórich Saló de Cent de Casa la Ciutat, en el que hi aná entrant una multitud distingida, afanyosa de prendrehi lloch pera poguer fruhir del espectacle de la Festa. No eran las quatre y ja'l gran Saló estava completament atestat d'una gentada inmensa. Entre tant, la banda de la Casa de la Caritat, instalada en la Galeria gótica de catalans ilustres, executava ayrosas composicions musicals del immortal Clavé sobre motius populars catalans.

Á las quatre y minuts (precedits d'alguns individus de la Comissió d'obsequis), el Jurat y el Tinent d'Alcalde D. Jaume Trabal, que hi assistia en representació del Alcalde primer, se dirigiren al estrado presidencial.

Oberta la Festa pe'l Sr. Trabal, nostre Director, com á President del Jurat, llegí'l discurs d'obertura, y seguidament el Secretari, l'Antón Busquets y Punset, doná lectura á la memoria, passant á descloure'ls plechs de las composicions premiadas, quins autors resultaren ésser els següents:

Lluís Gispert Casellas (de Sant Pol de Mar) obtingué la Flor Natural ab son ramell de poesias tituladas *Hivernenques*. L'aparició del poeta fou saludada ab remorosos aplaudiments. Acte seguit se nombrá Reyna de la Festa á la hermosa sanpolenca la Srta. Josepha Fulquet y Ramón, que entre'ls picaments de mans del públich y al só d'una marxa escrita expressament pe'l mestre Guiteras, que tocava la banda de la Casa de la Caritat, passá á ocupar el tro no presidencial, desde quin siti entregá'ls premis als demés poetas distingits, per aquest ordre: J. Baucells Prat (de Roda), primer accésit á la Flor.—J. B. Alemany Borrás, según accésit, y Francesch Armengol (de Sabadell), tercer accésit, per sas composicions respectivas: *L'últim sospir*, *Natura* y *Amor y Impresions*.—*Premi II*: Francesch Ubach y Vinyeta. *Unich accésit*: Florenci Corner Colomer.—*Premi III*: Rafael Nogueras Oller y Manel Folch y Torres. *Unich*

accéssit: Joseph M.ª Pallés y Alier.—*Premi IV*: Antoni A. Ferraut.—*Premi V y únich accéssit*: Pere Colomer Fors (de Sant Feliu de Guixols).—*Premi VI*: Joan Ribas Carreras (de Blanes).—*Premi VII*: Mossén Jacinto Verdaguier. *Accéssit primer*: Miquel Argimón. *Accéssit segón*: Rafel Folch y Capdevila.—*Premi VIII*: Joan M. Guasch. *Accéssit primer*: Mr. Jules Delpont (de Perpinyà). *Accéssit segón*: Maurici Fius y Palá (de Manresa).—*Premi IX*: Simón Alsina y Clos. *Accéssit primer*: J. Tarré R. *Accéssit segón*: Joseph Asmarats.—*Premi X*: Lluís Gispert Casellas. *Accéssit primer*: Ignaci Soler y Escofet. *Accéssit segón*: Joan Ribas Carreras.—*Premi XI*: (Desert).—*Premi XII*: Lluís Millá. *Unich accéssit*: Joseph Pujadas Truch (de Masnou).—*Premi XIII*: Jaume Novellas de Molins. *Accéssit primer*: Manel Marinell. *Accéssit segón*: Leopold Negre.—*Premi XIV*: Manel Folch y Torres. *Accéssit primer*: Rafel Nogueras Oller. *Accéssit segón*: Joseph Pont y Dalmau, Pbre.—*Unich accéssit al premi XV*: Lluís G. Salvador.—*Premi XVI*: General Ginestá Punset.

Els artistes que resultaren premiats dintre la part musical foren: el mestre Eussebi Guiteras, per la seva sardana *L'aplech de Farnés*; Joseph Sancho Marraco, Srta. Mercés de Argila y Pere Serra, per sas melodias *La barretina*, *Missatjera d'amor* y *La filanera*, respectivament. La Sardana, molt ayrosa per cert, fou executada per la banda de la Casa de la Caritat, dirigida pe'l mestre Guiteras, y tingué de repetir-se entre grans picaments de mans, com aixis mateix la sentida melodia *La barretina*, que cantá ab molta afinació y bon gust el tenor Oliver, acompanyantlo en Sancho Marraco. Las demés melodias també foren escoltadas ab molta atenció, arrencant mostras d'aprobació, valguent justos aplaudiments á sos autors y executants, la senyoreta Pilar Ravella (que cantá *Missatjera d'amor*) y á un coro, y á la solista Srta. Teresa Guasch, que donaren relleu á *La filanera*.

L'hermós parlament de gracies que llegí'l poeta Bori y Fontestá, fou escoltat ab religiós silenci per l'auditori y coronat ab grans aplausos.

Y s'acabá la Festa pronunciant las paraulas de costúm el representant del Ajuntament don Jaume Trabal.

Al proclamarse'l nom de Mossén Cinto Verdaguier va promóurers un deliri d'entusiasme que durá llarga estona, interrompentse breus instants la Festa pe'ls calurosos aplaudiments y crits de joya. Tothóm s'aixecá dret, homes y senyoras, com pera tributar un respectuós saludo al més gran de nostres poetas mistichs.

Debém fer constar que per respecte al local, y degut també á varis inconvenients que se'ns manifestaren, el Secretari del Jurat va abstenirse de cremar els plechs que contenian els noms dels autors no premiats.

Tota la premsa de Barcelona s'ha ocupat ab elogi del resultat de nostre Certamen, dedicant alguns diaris bon espay de sas columnas á parlar de tan agradable Festa, que si á Deu plau l'any que ve farém més atractivola y bon xich més important. Ara no ha sigut més que una tentativa, y com á proba ha superat las nostras esperansas. Gracias á tots cuants han contribuit á son lluhiment, y fins á l'altra.

Se fa avinent als autors llorejats que desde avuy poden passar ó enviar á recullir per persona autorisada, en aquesta Redacció, els *Diplo-mas* que'ls corresponen per la merescuda distinció que han obtingut.

El magnífich piano de cua ab el que s'executaren algunas de las composicions musicals premiadas, en l'acte de la Festa, ens el cedi, sens estipendi de cap mena, la acreditada casa constructora d'aquesta ciutat, *Chassaigne*, á quins representants enviém las més corals mercés.

Nostres folletins.

Ab el present número doném las darreras planas y la coberta de la pessa cómica de don J. Campderrós,

L'ARGENT VIU

La setmana entrant comensarém la publicació en la forma de sempre, de la bonica joguina cómica de don Frederich Fuentes (fill),

UN ECLIPSE DE LLUNA

que ab tant écsit s'estrená á Novedats aquesta temporada.

Inmediatament seguirá la celebradissima comedia en 3 actes

EL SI DE LAS NOYAS

estrenada ab grandíós écsit en el Teatro Catalá de Romea, la nit del 26 novembre 1900, traducció y arreglo fet per don *Albert Llanas* de la famosa *El sí de las niñas*, de don Leandre Fernández de Moratin.

Próxim á terminarse la interessant novela

LA MIONETTE

que tanta aceptació ha tingut, preparém la publicació de una de las novelas premiadas en nostre primer Certamen.

Tal vegada siga la primera la del conegut literat *D. Manel Folch y Torres*, titulada

L'APÓSTOL

Diumenge á la tarde, en l'Institut Obrer de Gracia, va celebrarshi la repartició de premis als alumnes d'abdós sexes que hi han assistit durant el curs de 1899 á 1900.

No tením espay pera ressenyar detalladament l'acte, que fou concorregudíssim é important; única-ment farém cons.

tar lo notable que vá resultar el discurs de don Joseph Crusat y Planas, individuó d'l tribunal examinador, qui exposá, per indicació del President del Institut don Manel Bauccells, la importancia dels centres d'ensenyansa destinats als fills dels obrers, y doná las gracias á cuants d'una manera ó altra contribuheixen al sosteniment del Institut que tanta utilitat reporta á n'aquell districte; conquistantse ab son important parlament el senyor Crusat un devassall de aplausos.

A tots els que presentin en l'Administració de CATALUNYA ARTÍSTICA els folletins en bon estat de la comedia *Els dos Cunills* y de la pessa cómica *L'argent viu*, se'ls entregará un exemplar encuadernat mitjansant l'import de 10 céntims de pesseta.

En aquesta administració se ven al preu de 15 céntims l'exemplar, la joguina cómica en 1 acte, original de don Joseph Graells, titulada *Celos de l'Escolástica*.

CATALUNYA ARTÍSTICA se ven á París, Boulevard Montmartre, Kiosque núm. 50, de Mme. Scheneider.

Preparém el número extraordinari ab el que solemnisarem la Festa de nostre Certamen. Contindrà els treballs poétichs premiats, més de 42 retratos y música.

Catalunya Artística

SETMANARI ILUSTRAT

DE LITERATURA, ARTS Y TEATROS

PUBLICA EN FOLLETI

NOVELAS ILUSTRADAS y OBRAS DRAMATICAS

Redacció y Administració: RAURICH, 20, PRAL.

Suscripció: 2 PESSETAS TRIMESTRE.

Avis importantíssim.

REGALO que ofereix CATALUNYA ARTÍSTICA á tots cuants se suscrigan per mitj any, desde 1.er del passat *Janer*, al objecte de que pugan colleccionar las preciosas novelas *Lluyta doméstica* (publicada) y *La Mionette* (en publicació).

Aquest regaló consisteix en las cinch obras dramáticas:

La germana gran, comedia en tres actes de don Albert Llanas.

Lo full de paper, drama en tres actes de don Pere A. Torres.

L'últim conceller Rafel de Casanova, cuadro històric de don J. Ayné Rabell

Els dos Cunills, joguina cómica en tres actes de don Frederich Fuentes (fill).

L'argent-viu, pessa cómica en un acte, de don J. Campderros

El valor total d'aquestas obras que **REGALA** nostra Revista ilustrada als nous suscriptors de desde primer d'any, es de **7 pessetas y mitja**.

ENTRETENIMENTS

Carta sustancial.

XARADA.

SR. D. AGUSTÍ CUNILL DE BOSCH.

Amich *Cunill*: Enterat de la seva carta, encara que veig que está molt de *llomillo*, vaig á donarli's informes que'm demana.

Tres senyoreta que vosté's refereix, es ja casi una *jamona*, per més que's compoingui com una *polla* per tenir millor per-*filet*.

Dos mare es una dona de molts *carns* que fon molt *greix* quan li parlan de sa filla, y encara que está *primera-dos-cuarta* de acompanyarla per tot arreu, té la esperansa de casarla aviat ab un tal *Pere Molló*, un jove molt presumit, però es un valent... *gallina* que cuan va pel carrer está fet un *llardó*; però té un oncle al carrer del *Bou* que ven *locino* y *total* á Santa Catarina, que li ha promés que si la *Colometa* arriba á ser la seva *costella* no'l farà hereu.

Encara que'l *xicot* es un cap sense *cervell* y ab tot-hóm té *llenga*, jo crech que al *cap* de vall ella li darà *pota*, puig ab lo que ara's veu ja li donan *gat* per *llebra*, ó millor dit, li fan créurer una cosa per altra. Fins els vehins cuan el veuhen ja li diuhen el senyor *pollastre* perque cuan camina sembla que li saltin els *ronyons*.

No li vull *cuarta* més molestia. Expressions als nens y un petó á la senyora. Ja sab que pot manar y disposar de tot... lo que siga seu.

Son affm. servidor que besa sas mans (si las té netas)

J. STARAMSA.

* * *

Solució al del número passat.

Xarada: Es-ca-nya.

Correspondencia literaria.

P. y Sam: Ho trobo fluix per lo que's presta á esser d'empenta.—*Andreu Massot*: L'idili es ignocentó.—*Joañ Gratacós*: Incorrecte; mirarem de ferhi algún retoch.—*Buscador de corrandas*: «Confidencia» no m'agrada; publicaré una de las «Follías».—*Joañ Güell y Ferrer*: Anirà alguna cosa.—*M. Vilallonga*: Está bé.—*B. Martí Bofarull* (Tarragona): En el treball de vosté hi han trossos senzillament inspirats, y altres de molt ampulosos, tant que fan la totalitat del article un bon xich incompreensible. S'hauria de retocar, además, alguna cosa. Segueixi enviant per xó.—*Joseph M.ª Ricomá* (Tarragona): Servit y disposi sempre.—*X. Zengoitita Bayona*: «Crit de vida» no m'acaba d'agradar; «Notas de mar» sí.—*Un catalanista*: Es fluix.—*Un regionalista*: De las dugas «Fantasías» potser se'n aprofiti una.—*Un aprenent tonto*: Vegi d'arrivar á fadrí espavilat.—*Pere Prat* *J.*: Ho publicarém.—*C. Ferrer Clavé*: ¿Ahont l'ha vsta empleada la paraula «aymansa»?—*Baltasar Farcosa*: Vosté que no versifica mal, empley la Musa per cosas de més importancia.—*Sebastiá Bordas*: Aceptada.—*Astolf d'Arenis*: Hi falta consistencia.—*R. Homedes Mundo* (Tarragona): Es fluix.—*Domingo Mimó*: La d'avuy ja está més bé.—*Montanyerol*: Es incorrecte.—*Conrat Llansó Rovira*: Veurém de publicarho.—*M. I.*: Las cantarelles no están bé.—*N. G. G.* y *Enrich Rafel Surell*: No m'agrada.—*Berdredin Hasan*: Molestis passant per la Redacció cualsevol vespre de set á vuyt.—*J. Balaguer* (Vilanova Geltrú): Queda servit. El treball queda además. Sovintejills.

Fidel Giró, impresor.—Carrer Valencia, 311, Barcelona.

CATALUNYA ARTISTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros.

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (¿i ha bussó á la porta.)

12 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 4 de novela ilustrada. — 8 de folletí dramátich. — Grabats y dibuixos de notables artistas. — Cubertas en paper de seda.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas. — EXTRANJER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.

FÁBRICA DE SOMBREROS

de todas classes y formas

A. GILI

ES DE LAS CASAS QUE VEN AB MES ECONOMIA

HOSPITAL, núm. 16. — BARCELONA

Vendas al engrós y al detall.

PREUS DE FÁBRICA

Casa exclussiva en

GENEROS DE PUNT

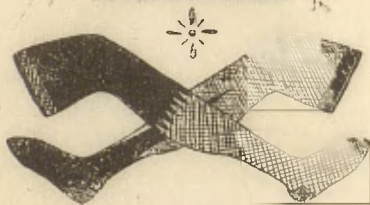
DE

CONZALÓ COMELLA

CARDENAL CASAÑAS (Avants Riera del Pi). núm. 10.

BARCELONA

TANCAT ELS DIAS FESTIUS

Marca registrada.

Galería Lírich-Dramática Regional

DESPATX Y ARXIU: Raurich, 20 principal.

Aquesta nova **Galería** montada luxosament, ofereix als senyors autors dramátichs y músichs compositors de Catalunya, Balears y Valencia, condicions ventatjosíssimas.

Respón del cobro de propietat, conta ab un escullit servey de Corresponsals, percibeix tan sols un **10 per 100** dintre Barcelona y un **15 per 100** per tot Catalunya y regions indicadas, inscriu **gratuitament** en el **Registre de la Propietat Intellectual** las obras dels autors que representa, liquida al cap del mes y defensa ls drets d'autor sense retribució devant de **Centres gubernatius, económichs y judiciales**.

Poden els senyors autors demanar la **Circular** que conté las condicions de la nova

GALERÍA LÍRICH-DRAMÁTICA REGIONAL